

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 18. De iis, quæ vtgent nosad ieiunij Ecclesiastici obseruationem,

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

forte aliter haberet, excusaretur tamen à peccato per ignorantiam probabilem, cum ad illud vitandum, in tali casu id fecerit, quod faciendum esse habet communis Doctorum sententia.

228. Quintum est: dubium esse, An quando causa fuerit incerta & dubia, Parochi auctoritas sufficiat ad relaxandum ieiunium. Pro cuius utraque parte auctore idem Azor. in eod. cap. 18. quæst. 3. proponens: sententias ipsorum putat conciliari posse distinctione: dicendo nimirum quod ea quæ negat sufficere, locum habeat, cum est facilis: quæ vero affirmat, cum est difficilis ad Episcopum aditus. Ita ut absente Episcopo cum veget necessitas, Parochus tãquam supplens illius vicem, possit quãdo causa fuerit dubia, ieiunium relaxare, eo modo quo ante dictum est, non item presente Episcopo, qui facile a liri potest. Neque consuetudinem plus auctoritatis in hac re tribui sse Parocho, etiamsi aliud Azorio videatur argumento esse potest, quod sit vñ receptum ut vñ bonæ conscientie, nisi necessitas vgens impediatur, recurrant ad episcopum pro habenda facultate soluendi ieiunium, siue in comedendo pluries, siue in vrendo cibis veritis. Nec certe apparet quare ratione consuetudo, quæ plus illi tribueret, possit rationabilis censeri. Vnde reuocanda videtur sententia, Caeterani in cir. cap. 3. facultatem relaxandi ieiunium Parocho de consuetudine concessam, restringentis ad casum in quo Episcopus nequit commode adiri. Quia etiam restrictione Nauar. virtut. in Encir. cap. 21. nu. 21. Itaque si aliquis dubitans num sufficientem habeat causam recurrat pro relaxatione ieiunij ad Parochum, hic ralem causam examinare debet: quam si certo cõperiat, nec dubitet sufficientem esse, declarabit illum posse tali de causa ieiunium soluere. Is enim, cui suo, vel alterius boni & periti viri iudicio evidens est, esse iustam causam habere soluendi ieiunij, nulla opus habet relaxatione. Si vero examinata inueniat incertam ac dubiam, vterque medici Deũ rimentis, aut alterius boni peritice viri consilio, qui certo iudicet causam sufficientem: contentus erit sola, sicut prius, declaratione sufficientie. Sin autem neque hac ratione possit aliquid certi de causa sufficientia cognoscere, penitente in pro relaxatione remittet ad Episcopum si commode adiri possit; aut etiam ad Papam, si talis relaxatio peteretur quæ videretur absolute à lege ieiunij Ecclesiastici; el si non adesset commoditas Superionis facile adeundi, relaxare eo modo quo ante dictum est, cum communicatione in elemosynam, vel in orationes vel alia pia opera, prout res postulante videbitur.

229. Postremum est Confessarium ut spiritualem medicum posse quidem Penitenti ipsam interroganti fidem facere, quod iustam causam habeat soluendi ieiunium, si rem ita habere certo agnoscat, non autem ieiunium in dubia causa relaxare: sicut nec potest Medicus, autem alius vir peritus & bonus ab aliquo consultus: quod ex Angelo Rosel. & Sylu. notat Azorius lib. 7. cap. 18. quæst. 4.

CAPVT DECIMVM OCTAVVM.

Deiis que vrgent nos ad Ecclesiastici ieiunij obseruationem.

SVMMARIVM.

230 Vrgent nos ad ieiunij obseruationem, tum illius preceptum tum Christi & Sanctorum exemplum: de quo varij sacra scriptura loci notantur.

231 Ieiunij honestas & iucunditas.

232 Eiusdem virtutis triplex, quarum prima est, vitia comprimere.

233 Secunda, mentem eleuare.

234 Tertia, virtutem largiri & premia.

235 Coniungenda cum ieiunio, ut ipsum sit meritorium.

236 Quo debeat ieiunans seruare, tanquam sibi, aut tanquam proximo, aut tanquam Deo debita.

230. NE in examinandis causis à ieiunio Ecclesiastico excusantibus caro abhorrens ab illo, perturbet iudicium rationis, habere oportet ob oculos ea, quæ ad eiusdem ieiunij Ecclesiastici obseruationem nos vrgent; qualia sunt. Primo, preceptum grauissimum, de quo dictum est hætenus. Secundo, exemplum in primis Christi Domini, qui ieiunauit quadraginta diebus & quadraginta noctibus, sæpeque e-

furiit. Deinde Sanctorum, quibus sine dubitatione idem quod Apostolo ex prioribus ad Corinth. cap. 9. curæ fuit, vt castigarent corpus suum & in seruitutem redigerent ne reprobi efficerentur: prout contigit ei, qui epulabatur quotidie splendide Luc. 16.

In veteri Testamento Sanctorum ieiunantium exempla proponuntur. Cap. 24. Exod. vers. 18. & cap. 34. vers. 28. cap. 9. Deut. vers. 9. & 18. de Moyse: c. 20. Iudicum, vers. 26. de filiis Israël pugnantibus contra filios Benjamin: cap. 7. lib. 1. Regum vers. 6. de iisdem congregatis in Masphat tub Samuele propheta: & ca. 31. in fine de filiis Iab es Galaad, qui sepelierunt Saulem: cap. 3. lib. 2. Regum vers. 35. de Dauide ob occisum Abner iurante se nihil gustaturum ante Solis occasum: & cap. 12. vers. 16. de qui monitus à Nathan, ieiunauit pro patulo ex Be: habee suscepto: cap. 20. lib. 2. Paralip. vers. 3. de Iosaphat prædicante ieiunium vniuerso Iuda cap. 8. lib. 1. Esdræ vers. 21. de Esdra prædicante quoque ieiunium & cap. 1. lib. 2. vers. 4. de Nehemia qui ieiunasse dicitur: cap. 3. Tobie vers. 10. De Sara quæ dicitur tribus diebus, & tribus noctibus non manducasse: cap. 4. libri Esther vers. 3. De Iudæis ieiunantibus: & cap. 4. Iudith. vers. 7. de iisdem qui dicuntur humiliasse in ieiunio animas suas: quod ante factum erat à Dauide dicente in Psal. 34. Humiliabam in ieiunio animam meam: & in sequen. cap. 8. vers. 6. De ipsa Iudith dicitur, quod ieiunabat omnibus diebus vite sue præter sabbatha: & c. 36. Ieremie vers. 9. prædicatur ieiunium in conspectu Domini omni populo in Ierusalem: Daniel cap. 10. vers. 3. Daniel ipse commemorat suum ieiunium, & Ionæ 3. ad prædicationem Ionæ Niniuitæ ieiunant. In nouo Testamento autem ieiunantium exempla habentur Matth. 9. vers. 14. de discipulis Ioannis Baptiste: cap. 2. D. Lucae vers. 37. de Anna propheta: cap. 13. Actuum vers. 2 & 3. de Propetis & Doctoribus qui erant Antiochiæ: & cap. 14. vers. 22. de D. Paulo & Barnaba. Habentur & prope innumera ex historijs Ecclesiasticis & Patrum vitis. Nam exemplum Christi imitariæ Diui Ioannis & SS. Apostorum qui exhibuerunt seipos: (iuxta D. Paulum in posteriori ad Corinth. cap. 6.) sicut Dei ministros in multa patientia, in ieiunijs, in vigilijs, &c.] plurimum in hac pietatis Christianæ palæstra se exercuerunt & excelluerunt.

De ieiunij honestate & iucunditate.

SECTIO I.

231. TERTIO ad ieiunandum nos vrgere possunt, illius tum honestas, tum iucunditas, tum maxime ingens illius utilitas. Honestas illius tanta est, quanta gulæ ei oppositæ cupiditas, non modo in Christiana, sed etiam in prophanâ philosophia prudentum consensu damnata tanquam homine indigna. Illius vero iucunditatem Sapiens ostendit Ecclesiastici 31. cum ait: Somnus sanctus in homine parco, dormiet vique mane, & anima ipsius cum ipso delectabitur. Ostendit quoque experientia: quæ constat magnam ex sanitate aut sanitate diurnitate, e capi oblectationem; sicut ex ægritudine, & illius diurnitate, magnam molestiam. A: ex ieiunio sanitatem, & ex crapula ægritudinem provenire dubium non est: quia ieiunium facit vt stomachus supra cibum præualere possit: ad bonam illius digestionem, & proportionalem in singula membra distributionem; vnde sanitas causatur, & vita prolongatur: contrarium vero facit crapula. In quam sententiam Diuus Chrysost. in homil. De Iona Propheta. Si diligenter inquit seruari volueris, inuenies ieiunio corpora roborari validius: & si meum respuis sermonem, medicorum te doceat disciplina, qui parcitate, salutis nominant matrem. Nam pedum dolores, capitis vertiginem, subitaneas mortès, & cætera quibus febres, arque languores comparatur, ex luxurijs atque voluptatibus auunt generari: & tanquã de fonte, noxios riuos ad corporum lesionem & animarum perturbationem commere testantur. At vero diabolus, carnis nostre causam, quasi iustum patrociniũ attripens, inter tentatione suggerere solet, vt inquit D. August. in tractu de vilitate ieiunij. Quia facis quia ieiunas: defraudas animam tuam, non ei das quod delectat, tibi ipsi ingeris pœnam, tuus ipse tortor & cruciator exilis. Deo ergo placet quod te crucias; ergo crudelis est qui delectatur pœnis tuis. Responde, inquit D. Aug. huic tentationi. Exerccio me plane, vt ille patcat; do de

me pœnas, vt ille subueniat, vt placeam oculis eius: Nam & victima ex cruciatur, vt in aram imponatur: minus premet mentem meam caro mea. Et tali diffusori, malo seruo ventris: responde per hanc similitudinem, & dic. Si iumento fortè infideres, si equo vtereris, qui gestiendo possit te precipitare, nonne vt securus iter ageres cibaria ferocienti subtraheres, & fame domares, quem fræno non posses. Caro mea iumentum meum est: iter ago in Ierusalem, plerumque me rapit, & de via conatur excludere. Vita mea Christus est; ita exaltantem carnem non cohibebo? Si quis hoc sapit, etiam ipse experimento probat quam vtiliter ieiunetur.

De ieiunij vtilitate.

SECTIO II.

232. **D**Enique vtilitatem ieiunij maximam esse non modo respectu corporis iuxta antedicta; sed multo magis respectu animæ, patet ex fructibus, quos ipsum pro spiritali vita fouenda proferre tradit ex doctrina antiquorum Abulenti ad cap. 6. D. Matthæi quæst. 174. Bellarm. tom. 3. controuers. lib. 2. de bonis operibus cap. 11. Gregor. à Valen. 2. 2. disput. 9. quæst. 2. puncto 2. & Azor. in 1. par. Moral. instit. lib. 7. cap. 22. quæst. 3. Ne autem prolixiores situs tres tantum attingemus indicatos per illud quod canit Ecclesia. Aeternæ Deus qui corporali ieiunio vitia comprimis, mentem eleuas, virtutem largiris & præmia.] qui quidem ad vitam spiritalem conducunt secundum triplicem quæ in ea distingui solet vitam: scilicet purgatiuam, illuminatiuam, & perfectiuam. Primus igitur qui ad animæ expurationem pertinet, est vitia comprimere: quod fit tripliciter. 1. per peccatorum expiationem; ieiunia enim suscepta ex charitate Christiana, promerentur peccatorum veniam, hoc est pœnas culpis ante dimissis debitas, remittunt ac delent. Deinde quantumuis fiant extra charitatem, disponunt ad obrinendam à Deo cordis contritionem, aut perfectam aut saltem sufficientem ad sacramenti infceptionem, per quam deleantur peccata. Ad cuius rei probationem facit, quod habetur de mitigatione ire diuinæ per ieiunium Ninititarum *ione tertio*: & per ieiunium Regis Achab *lib. 3. Regum cap. 21. sub finem*. Facit etiam, & *darius*, exhortatio Ioëlis in cap. 2. *sua Prophetia*: & D. Ioan. Bap. apud D. Marth. cap. 3. Cum enim dixisset Phariseis & Saduceis ad se venientibus, Quis demonstrauit vobis fugere à ventura ira: addidit, Facite ergo fructus dignos penitentiae, significans tales fructus, inter quos constat esse ieiunium, valere ad iram Dei effugiendam: quod non contingit eis sine contritione dicente Domino Luc. 13. Nisi penitentiam habueritis omnes similiter peribitis. Quibus sacre Scripturæ authoritatibus accedunt alię Patrum, quas qui volet poterit videre apud Greg. à Valenna loco citat. 4. controuersio inter nos & sectarios.

Secundo, vitia ieiunio comprimuntur per carnis macerationem: de qua D. Paulus in priore ad Corinth. cap. 9. Castigo corpus meum & in seruitutem redigo: intelligit enim, vt interpretantur D. Chrysost. & Theod. in conuent. castigationem per ieiunia: de qua etiam ex D. Ambrosio canit Ecclesia; Carnis terat superbiam potus cibique parcitas.] Authoritates Patrum de eadem refert Azor. loco cit. inter quas præclara est illa D. Cypriani in serm. De ieiunio. In ieiuniis, inquit, victorum sentina siccat, petulantia marces, concupiscentie languent, fugitiuæ abeunt voluptates, extinguuntur Aethnæ ardentis incendium, & flammæ omni fornax Vulcani extincta intus, mōtes conterminos non adurit, Est & alia D. Basil. humil. 1. de laudibus ieiunij. Sicut vermes qui in puerorum intestinis germinant, pharmacis quibusdam vehementer acerbis & amaris excutuntur: ita peccatum, in intimis recessibus habitans, extinguit enecatque simul atque in animam superuenient, ieiunium.

Tertio, vitia comprimuntur ieiunio, per superationem tentationum diaboli: Hoc indicatur per illud 1. Petri 5. Fratres sobrii estote & vigilate, quia aduersarius vester diabolus tanquam leo rugiens circuit quærens quem deuoret.] Et certe si ieiunium valet ad liberandum energumenum à diaboli possessione, iuxta illud Matth. 7. Hoc genus demoniorum non eicitur nisi per orationem & ieiunium: quidni valebit etiam ad repellendas eiusdem tentationes: impetrato diuino auxilio in spiritali mortis periculo, sicut impetratur in periculo mortis corporalis, vt patet ex his quæ contigerunt Is-

raëlitis tempore regis Iosaphat 2. Paralip. cap. 20. ac temporibus Iudith. & Esther, ex vtriusque historiæ illius quidem in cap. 4. & 6. huius verò in cap. 4.

Hinc vtraiq; Maximus Taurinensis homil. 25. murus quidam est Christianis ieiunium, inexpugnabilis diabolo, infrangibilis inimico: quis enim vnquam Christianorum ieiunauit, & captus est?

233. Secundo ieiunij fructus spectans ad illuminationem animæ in vita spiritali, est mentem eleuare: sicut crapula & ebrietatis (iuxta illud quod Christus Lucæ 21. admonet, ne corda nostra grauentur crapula & ebrietate) est, ita mentem nostram ventri obedientem reddere, vt ad terrena deprimatur nec ad cœlestium cogitationem, nisi agrè admodum, se efferre possit. Ad hanc eleuationem pertinet primò, quod ieiunium valeat ad voluntatem, directione mentis inclinandam ad interiorum penitentiam: vnde illud, huic in sacris literis coniungitur: vt cum Ioëlis secundo dicitur; Conuertimini ad me in toto corde vestro in Ieiunio.] Item cum 1. Reg. cap. 7. De filiis Israël dicitur; Ieiunauerunt in illa die, & dixerunt, Peccauimus Domino.] Pertinet secundò, quod valeat ad exacuendam, attentiorēque reddendam mentem ad orationem. Vnde in sacris quoque literis coniungi inueniuntur oratio & ieiunium, vt Tob. 12. cum dicitur, Bona est oratio cum ieiunio & elemosyna.] & in prior ad Corinth. ca. 7. Vt vacetis ieiunio & orationi] & in cap. 13. A&orum. Ieiunantes & orantes] & in seq. cap. 14. Cum orasset cum ieiunationibus.] Pertinet tertio, quod per ieiunium mens expeditior & paratior sit ad sapientiam resque diuinas percipiendas. Ieiunium enim vt ait D. Chrysost. homil. 1. in Genesim, leues penus animæ producit; vt in sublimē feratur, & summa contemplari queat, Sic Moyses quadraginta dierum ieiunio animam preparauit, antequam ad Dei colloquiū auderet accedere, Exod. 24. Sic Elias 40. dies ieiunauit vt Deum in monte Oreb sub specie auræ tenuis videre possit. Sic Daniel ieiunium trium hebdomadarum præparatur ad reuelationes Domini recipiendas, ex 110. Prophetia ipsius. Accedit illud Ecclesiasticus cap. 2. Cogitauit in corde meo abstrahere à vino carnem meam, vt animam transferrem ad sapientiam. Adde ex D. Bernardo serm. in vigilia sancti Andreae, Ecclesiam instituisse ieiunia vigiliarum, vt animi paratores essent ad vacandum rebus diuinis.

234. Tertius ieiunij fructus, qui ad perfectionem vitæ Christianæ pertinere censetur, ponitur virtutem largiri & præmia. Quo modo virtutem largiatur explicat D. Basil. in constitutionibus monasticis cap. 5. Ventris, inquit, moderatio, animi perturbationum compressio est: perturbationum autem compressio, animi pax est, atque tranquillitas: animi verò tranquillitas nihil aliud est, quam virtutum fecundissimus fons.

Præmium autem largiri, seu æternæ salutis meritum esse ieiunium aduersus sectarios, tum authoritate Scripturæ, tum Patrum testimonio probat loco citato Gregorius à Valen. in 3. conuouerso. nobis sufficit illud Domini Matth. Tu autem cum ieiunas vnge caput tuum, & faciam tuam lauem, ne videaris hominibus ieiunans: sed Patri tuo qui est in abscondito. Et pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi.] Quod quidem intelligendum esse de redditione æternæ mercedis, patet ex verbis proximè ibi positis: Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra vbi ærugo & tinea demolitur, & vbi fures effodiunt & furantur. Theaurizate autē vobis thesauros in cælo.] Vbi obseruandum est cum Bellarm. in supra cit. cit. col. 2. Catholicos non dicere quod fingunt sectarij, ieiunium vniversè sumptum sine relatione ad vllum bonum finem, esse ex opere operato meritum. Nam fateatur, sicut edere & bibere, ira & abstinere à cibo & potu rem esse de se indifferentem, ne laudabilem aut vituperabilem esse, nisi ob relationem illius ad bonum vel malum finem: vt patet ex eo qui abstinet, quia non habet quod comedat & bibat; aut qui vitio stomachi, vel palati abhorret à cibo & potu. Deinde opus operatum vocant Catholici, illud cuius fructus & meritum pendet ex sola Dei institutione; non autē ex virtute & deuotione operantis: quomodo dicimus baptismum, suscipiente instituitur ex sola Christi institutione: ideoque effectum suum sortiri, quantumcumque is à quo ministratur iniunctus sit Dei & sine deuotione. Afferit vero Catholici ieiunium meritum esse non vi alienius talis institutionis, sed iuxta ante memoratum monitū à Christo da-

tum *Matth. 6.* ex bona dispositione & deuotione ieiunantis, cui à Deo re promissa est merces.

Adiungenda ieiunio ad percipiendas ipsius utilitates.

SECTIO III.

CAeterum vt tot, tamque vberes fructus ex nostro ieiunio percipere possimus, oportet primò ei coniungi poenitentiam de peccatis: alioqui enim non esset fructus dignus poenitentiae; seu qui ex vera poenitentia ortus, testetur nos ex animo resipuisse, qualem D. Ioannes Bapt. *Matth. 3.* requirit in peccatore, ad aeternum incendium placato Deo vitandum. Secundò, praeter veram fidem & firmam spem requiritur charitas; extra quam opera nostra meritum non habent *ex priori ad Corinth. cap. 13.* Tertio, debita intentio, quae ieiunij finis primarius sit non nostra, sed Dei gloria, iuxta memoratum Domini nostri monitum. Secundarius verò sit aliquid rationi cosentaneum, per quod ieiunium ipsam pertineat ad aliquam virtutem: pro vt susceptum ad Dei cultum (*vt illud Anna Prophetissa Lucae 2. vers. 37.*) pertinet ad religionem: & prout susceptum ad profitendum aduersus sectarios se Catholicum esse, pertinet ad fidem: & prout susceptum studio obediendi Ecclesiae, pertinet ad obedientiam; & prout susceptum in poenam peccati, pertinet ad poenitentiam: & demum prout susceptum animo imitandi Christum, pertinet ad charitatem.

Quartò adiungenda sunt ieiunio debita circumstantiae: ita vt ieiunans seruet ea quae tum sibi met, tum proximo, tum etiam Deo debentur. Sibi autem debet ieiunans ex parte quidem corporis, vt seruet in ieiunando modum eum quo corpus suum in tali statu conseruet vt possit ea facere quae ipsi ex officio incumbunt, ad vitia vitanda & ad proficiendum de virtute in virtutem: cum alioqui *ex cap. Non mediocriter de consecr. dist. 5.* De rapina holocaustum offerat qui ciborum nimia egestate, vel fomni penuria immoderatè corpus suum affligit. De moderatione autem in corporis castigazione & mortificatione seruanda, bona documèta particularia videri possunt apud Rosignolum in *lib. 2. de disciplina Christianae perfectionis cap. 12.* Ex parte verò animae, ieiunans sibi debet cauere, ne per gulae tentationem, meritum ieiunij aut perdat aut minuat. Quae tenatio potest contingere quinque modis, quorum habita est mentio in praeced. num. 161. De remedijs autem aduersus eandem dicitur in sequenti lib. 7. cap. 6. sect. 2. Proximo autem debet ieiunans subdidum in illius necessitate: sic vt exercendo erga se iudicium, exerceat erga alios misericordiam, iuxta illud *1. Cor. 58.* Nonne hoc est magis ieiunium quod elegi &c. frange esurienti panem tuum & egenos, vagosque induc in domum tuam; cum videris nudam operi eum, & carnem tuam ne despexeris: tunc erumpet quasi mane lumen tuum &c.] Hinc ieiunium ita moderandum est, vt nõ modò non impediat à praestandis iis ad quae tenemur ex iustitia, sed nec ab iis ad quae tenemur ex charitate: quando quidem irrationabiliter homo dignitatem amittit, qui ieiunium praefert charitati: *ex cap. Non mediocriter de consecr. dist. 5.*

Denique Deo debet ieiunans, vt non tantum à cibis, sed simul à vitis ieiunet. Nam vt dicitur in *cap. Nihil. eadem dist. 5.* Nihil prodest homini ieiunare & orare, & alia religionis bona agere, nisi mens ab iniquitate & obreccationibus lingua cohibeatur. *1. Ier. 58.* Ecce ad lites & contentiones ieiunatis, & percutitis pugno impiè, nolite ieiunare vsque ad hunc diem, vt audiatur in excelsis clamor vester: nunquid tale est ieiunium quod elegi, &c.]

De coniungenda abstinentia ab iniquitatibus, & ab illicitis voluptatibus huius saeculi cum ieiunio corporali, vt ipsi sit aeternae salutis meritum vide praecelaram doctrinam D. Augusti. quae habetur in *cap. Ieiunium eadem, distinct. 5.* Ea votis omnibus nos amplecti faciat Christus Iesus: cuius gratia apparuit omnibus hominibus erudiens nos: vt abnegantes impietatem & saecularia desideria sobriè, iuste, & piè vitam in hoc saeculo expectantes beatam spem & aduentus ipsius: qui dedit se meripsum pro nobis, vt nos redimeret ab omni iniquitate, & manderet sibi populum acceptabilem seclatorem bonorum operum.

QVARTA LIBRIPARS.

De elemosyna cuius usus incumbit Poenitenti.

DICEMVS primò, de elemosynae nomine & definitione, deque illius distinctione in spiritualem & corporalem. Secundò de corporali inquiramus, an detur praecceptum ex quo nascatur necessitas obligationis illam faciendi, & quando talis necessitas contingat, seu pro quo tempore obligeat eiusmodi praecceptum. Tertio, quos idem obligeat: si qui debeant talem elemosynam facere ex obligatione. Quarto, ex quibus bonis ea fieri debeat. Quintò, quibus eadem fieri debeat, & quis sit debitus modus eam faciendi, Sextò, quanam sint ea, per quae promoueat, aut retardetur usus illius. Quibus septimò accedet explicatio obligationis ad elemosynam spiritualem.

CAPVT DECIMUMNONVM

De nomine & definitione elemosyna, deque illius distinctione in spiritualem & corporalem.

SVMMARIVM.

- 237 *Varia acceptio nominis elemosyna, & in qua hic sumatur.*
- 238 *Quid sit elemosyna secundum Theologos.*
- 239 *Sine charitate ea potest esse actus moraliter bonus, sed non meritorius.*
- 240 *Quod datur Clericis pro celebratione Missae, & diuinorum officiorum non est elemosyna.*
- 241 *Elemosyna quaedam corporalis, & quaedam spiritalis, ac quid & quomplex utraque sit.*
- 242 *Ratio qua vnaqueque earum septuplex esse ostenditur.*
- 243 *Opera misericordiae corporalia, septem ponuntur, non quod non sint plura, sed quod ad ea reuocentur cetera.*

Eleemosynae nomen à Graecis mutuatum derivatur à verbo *ελεειν*, sonante Latine misereor, seu misericordiam exerceo, et si hic non accipiatur pro quolibet actu misericordiae (cum erga nos quoque misericordiam exerceamus) iuxta illud *Ecclesiastici 30.* Misereor animae tuae placens Deo] sed tantum pro eo, quo à nobis subuenitur necessitati proximi. Cumque ex usu non modò communi, sed etiam sacrae Scripturae, elemosyna secundum istam acceptionem dicatur, cum de re per quam subuenimus necessitati proximi, vt cum dicitur *Luc. 12.* Vendite quae possidetis, & date elemosynam] & *Act. 3.* Rogabar autem vt elemosynam acciperet:] tum etiam de actione, per quam eidem necessitati subuenimus; vt cum dicitur *Tob. 12.* Elemosyna à morte liberat.] & *Ecclesiastici 17.* Elemosyna viri, quasi sacculus cum ipso. Cumque haec ita sint, isto tantum posteriori modo accipitur elemosyna in praesentiatum.

Definitio elemosyna.

CVius haec definitio, *supra ex D. Thoma 2. 2. quest. 32. art. 1.* communiter approbatur: qua dicitur esse opus quo datur aliquid indigenti ex compassione, propter Deum. Sed aduerte eam esse elemosynam, non quidem acceptam secundum se absolutè, sed vt imperata à charitate meritum habet eterne salutis; pro qua Christianus sub Christo militat. Id enim quod ad illam secundum se absolutè spectat, tantum est actus esse virtutis misericordiae: quae virtus miseriam respicit, vt eam tollat; inclinaturque ad compatiendum indigenti, tantquam miseriam patienti: ita vt ea quae fit à peccatoribus dicatur simpliciter elemosyna vt patet *ex cap. 4. Danielis ver. 24. & ex D. Matthaei cap. 6. in principio, & ex D. Lucae cap. 11. ver. 41.*

Neque negandum est quin sic quoque ea sit actus virtutis, puta à misericordia, si de virtute moraliter loquamur: quantum non sit Theologicè, seu prout de virtute loqui solent Theologi: arbitantes in nomine Christiano (vt pote cui debet propositum esse rectè agere, non tantum secundum propriam rationem cuiusque virtutis, sed etiam conuenienter

237.
238.
239.
240.
241.
242.
243.
237.
238.
39.
ad